

O NAS DLA NAS

OKRĘGOWA IZBA PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH W BIAŁYMSTOKU

W tym wydaniu:

Samorząd to MY

- Z życia OIPIp w Białymstoku – najistotniejsze wydarzenia, spotkania i decyzje

Nasze wczoraj, dziś i jutro

- Podłoże stereotypów na temat pielęgniarek – skąd się biorą?

Praktyka zawodowa

- Godne warunki umierania to nie tylko leczenie – opieka terminalna: nasze zadania i obowiązki
- Karmienie piersią – naturalny wybór, profesjonalne wsparcie

InspirujeMY

- Z wizytą w Muzeum Pielęgniarstwa Polskiego. Spotkanie z Krystyną Wolską-Lipiec – 104. Polką wyróżnioną Medalem im. Florence Nightingale

O NAS DLA NAS

**Informator Okręgowej Izby Pielęgniarek
i Położnych w Białymstoku**

Wydawca

OIPiP w Białymstoku
ul. Marii Curie-Skłodowskiej 12/19
15-097 Białystok
e-mail: izba@oipip.bialystok.pl
tel. kom. 510 835 623
tel. 85 747 00 16

Zespół redakcyjno-promocyjny

dr n. med. Beata Janina Olejnik,

redaktor naczelna

mgr pielęgniarstwa Dorota Rodziewicz,

sekretarz redakcji

dr n. med. Anna Baranowska

redaktor prowadząca

mgr pielęgniarstwa Katarzyna Marta Malibo

mgr pielęgniarstwa Elżbieta Wasilko

mgr pielęgniarstwa Elżbieta Waluk

dr n. med. Anna Sienkiewicz

mgr pielęgniarstwa Magdalena Dąbrowska

Social Media Manager

mgr pielęgniarstwa Katarzyna

Dziwiątkowska-Wigda

Social Media

lic. pielęgniarstwa Weronika Puchalska

Social Media

Opracowanie graficzne i skład

emildruk.pl

**Informator ukazuje się wyłącznie w formie
elektronicznej – do pobrania ze strony
internetowej www.oipip.bialystok.pl**

Zapraszamy do grona autorów

- Artykuł powinien być podpisany imieniem i nazwiskiem autora, prosimy o podanie tytułu naukowego i miejsca pracy i danych do kontaktu, np. numer telefonu, adres e-mail.
- Objętość artykułu nie powinna przekraczać 8 tysięcy znaków ze spacjami.
- Fotografie, ryciny, tabele prosimy przesłać w osobnym pliku.
- Artykuł prosimy zapisać w programie Word for Windows i przesłać na adres redakcja@oipip.bialystok.pl
- Artykuł nie powinien być wcześniej publikowany.
- Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, a także zastrzega sobie prawo do redagowania i skracania nadesłanych artykułów i listów.

**Wykorzystywanie części i całości tekstów bez
pisemnego zezwolenia jest zabronione.**

**Wydawca nie ponosi odpowiedzialności
za treści ogłoszeń i konsekwencje opinii
wyrażonych przez autorów.**

Spis treści

Samorząd to MY. OIPiP w Białymstoku

- 5** Kartki z Kalendarza. Najistotniejsze aktywności ORPiP

Praktyka zawodowa

- 6** Opieka terminalna – nasze zadania i obowiązki
- 7** Karmienie piersią – naturalny wybór, profesjonalne wsparcie

Wczoraj, dziś i jutro – z historii zawodu

- 9** Skąd się wzięły stereotypy na temat pielęgniarek?

InspirujeMY

- 11** Gratulacje, wzruszenia i historia – wspólny wyjazd do Warszawy

Beata Janina Olejnik

Przewodnicząca Okręgowej Rady
Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku

Koleżanki i Koledzy,

z największą przyjemnością zachęcam Państwa do lektury 23. już numeru naszego biuletynu. Przygotowanie każdego kolejnego „O NAS DLA NAS” to wyzwanie, bo musimy znaleźć czas w pielęgniarskim/położniczym grafiku na spotkania redakcyjne, planowanie i przygotowywanie tekstów itd. Niezmiennie daje nam to jednak wiele satysfakcji. Uczymy się na własnych błędach, bo nie ma wśród nas zawodowych dziennikarzy, redaktorów. Mimo to oddajemy do Waszych rąk pismo, z którego jesteście dumne i jako zespół redakcyjny, i jako pielęgniarki czy położne. I jeszcze jedno – bardzo dziękujemy Wam, Czytelnikom biuletynu, za wyrozumiałość i każdą uwagę przesłaną na adres redakcja@oipip.bialystok.pl – pomagacie nam nie tylko korygować niedociągnięcia, ale przede wszystkim wyznaczać linię programową naszego wspólnego pisma.

Jak co miesiąc Sekretarz Dorota Rodziewicz w dziale „Kartki z kalendarza” wskazuje informacje o najistotniejszych aktywnościach ORPiP w Białymstoku – zerknijcie proszę na s. 5, by przekonać się, jak dużo dzieje się w naszym regionie.

W tym numerze poruszamy także istotne tematy w kontekście wykonywania naszych zawodów. W artykule „Opieka terminalna – nasze zadania i obowiązki” mgr Irena Kuryłowicz, specjalista w dziedzinie pielęgniarstwa opieki długoterminowej, Zastępca Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej wyjaśnia, jak rozumieć zapis art. 21 Kodeksu Etyki Zawodowej Pielęgniarki i Położnej Rzeczypospolitej Polskiej: „Pielęgniarka i położna powinna dołożyć wszelkich starań, aby zapewnić pacjentowi humanitarną opiekę terminalną oraz godne warunki umierania, z poszanowaniem jego wartości”. Gorąco polecam wszystkim lekturę tego materiału.

Chciałabym również zwrócić Waszą uwagę na relację ze spotkania, które uświadomiło nam, dlaczego trzeba pamiętać o tych, którzy byli przed nami i budowali podwaliny profesjonalnych zawodów pielęgniarki i położnej. 29 czerwca 2025 r. grupa pielęgniarek z Białegostoku wyruszyła do Warszawy. Powód był wyjątkowy – chcieliśmy osobście pogratulować mgr Krystynie Wolskiej-Lipiec, która została uhonorowana przez Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża w Genewie Medalem Florence Nightingale.

Jest to najwyższe odznaczenie przyznawane od 1920 r. przez MKCK wykwalifikowanym pielęgniarkom/pielęgniarzom, personelowi pomocniczemu, aktywnym członkom Stowarzyszenia Krajowego Czerwonego Krzyża bądź Czerwonego Półksiężycy. Otrzymać je mogą również instytucje, które w czasie konfliktów zbrojnych, katastrof, kataklizmów zajmowały się udzielaniem pomocy medycznej lub pielęgniarskiej. W ostatnich latach w regulaminie uwzględniono również osoby, które w czasach pokoju wyróżniły się nieprzeciętnymi dokonaniem w ochronie zdrowia, czy też kształcenia personelu pielęgniarskiego. Aż 104 Polki zostały uhonorowane tym wyjątkowym odznaczeniem – Pani Krystyna otrzymała je 12 maja 2025 r. To wielkie święto nie tylko dla niej, ale i dla całego naszego środowiska. Gratulujemy!

Zainteresowanym biogramami Polek wyróżnionych Medalem i. Florence Nightingale polecamy lekturę książki „Medalistki. Ich droga do medalu Florence Nightingale”, informacje o tej publikacji znajdziecie na stronie:

nipip.pl/medalistki-ich-droga-do-medalu-im-florence-nightingale/

BIURO Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku

ul. M. Curie-Skłodowskiej 12/19, klatka II, 15-097 Białystok

PRZEWODNICZĄCA

Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku

Beata Janina Olejnik

tel. kom. 505 854 995

e-mail: b.olejnik@oipip.bialystok.pl

SEKRETARZ

Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku

Dorota Rodziewicz

tel. kom. 500 017 005

e-mail: d.rodziewicz@oipip.bialystok.pl

OKRĘGOWY RZECZNIK ODPOWIEDZIALNOŚCI ZAWODOWEJ

Agata Panas

tel. kom. 696 674 190

e-mail: oroz@oipip.bialystok.pl

OROZ pełni dyżur w OIPIP w Białymstoku:

w 2 i 4 środę miesiąca

w godzinach: 15:00 – 17:00

SKARBNIK

Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku

Elżbieta Waluk

e-mail: e.waluk@oipip.bialystok.pl

SEKRETARIAT BIURA

Alina Klimczuk

tel. kom. 510 835 623

tel. 85 747 00 16 wew. 32

tel. 85 744 11 09

e-mail: izba@oipip.bialystok.pl

REJESTR PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Uznawanie kwalifikacji zawodowych pielęgniarek i położnych

Ośrodek Informacyjno-Edukacyjny

Biuletyn Informacji Publicznej System IMI

(Internal Market Information System)

Katarzyna Rymarczyk

tel. kom. 780 598 527

tel. 85 747 00 16 wew. 33

e-mail: k.rymarczyk@oipip.bialystok.pl

Godziny pracy biura

poniedziałek 7:30 – 15:30

wtorek 7:30 – 15:30

środa 10:00 – 18:00

czwartek 7:30 – 15:30

piątek 7:30 – 15:30

DZIAŁALNOŚĆ MERYTORYCZNA

Rejestr podmiotów wykonujących

działalność leczniczą

Rejestr podmiotów prowadzących

kształcenie podyplomowe

Przeszkolenia po ponad 5-letniej przerwie

w wykonywaniu zawodu

Biblioteka

Istnieje możliwość zamówienia książek

telefonicznie i odbiór w godzinach pracy

biura OIPIP

IBUK Libra

Obsługa SMK System Monitorowania

Kształcenia Pracowników Medycznych

Dorota Rojsza

tel. kom. 690 537 891

tel. 85 747 00 16 wew. 34

e-mail: d.rojsza@oipip.bialystok.pl

każdy pierwszy wtorek miesiąca

praca w terenie (kontrole)

KSIĘGOWOŚĆ

Biuro Rachunkowe Anna Zubrycka

ul. Józefa Marjańskiego 3/204,

15-004 Białystok

tel. 85 676 52 59

KASA

Alina Packiewicz

tel. kom. 786 972 094

tel. 85 747 00 16 wew. 36

RADCA PRAWNY

Dariusz Prokopowicz

tel. kom. 510 835 668

Udziela członkom OIPIP w Białymstoku

porad prawnych, dotyczących wykonywania zawodu pielęgniarki i położnej:

w każdy poniedziałek w godz. 12-15 – osobiście

w siedzibie OIPIP (po uprzednim uzgodnieniu

z sekretariatem tel. 85 747 00 16 wew. 32)

od wtorku do piątku w godz. 9-15

INSPEKTOR DANYCH OSOBOWYCH

tel. kom. 510 835 668

e-mail: ido@oipip.bialystok.pl

Numer konta:

PKO Bank Polski S.A. I O/Białystok

21 1020 1332 0000 1702 0026 1180

Kartki z kalendarza

Najistotniejsze aktywności ORPiP w Białymstoku.

Autor tekstu: mgr pielęgniarstwa Dorota Rodziewicz, sekretarz ORPiP w Białymstoku

Lipiec 2025

04.07.2025 r.

Egzamin końcowy w ramach kursu specjalistycznego „Szczepienia ochronne dla pielęgniarek” zorganizowanego przez OIPiP w Białymstoku.

07.07.2025 r.

Posiedzenie Komisji ds. Pomocy Socjalnej w OIPiP w Białymstoku w celu przyznania zapomóg:

- z powodu trudnych sytuacji losowych 5 członkom samorządu OIPiP w Białymstoku,
- w ramach funduszu emerytalnego 43 członkom samorządu OIPiP w Białymstoku,
- w ramach funduszu samopomocowego 1 członkowi samorządu OIPiP w Białymstoku.

08.07.2025 r.

Posiedzenie Komisji ds. Dofinansowania Kosztów Kształcenia Podyplomowego w celu przyznania dofinansowania do:

- studiów II stopnia i I stopnia (pomostowe) kierunku pielęgniarstwo i położnictwo 22 członkom samorządu OIPiP w Białymstoku,
- szkolenia specjalizacyjnego 6 członkom samorządu OIPiP w Białymstoku,
- kursu kwalifikacyjnego 2 członkom samorządu OIPiP w Białymstoku,
- kursu specjalistycznego 2 członkom samorządu OIPiP w Białymstoku,
- innych form kształcenia 20 członkom samorządu OIPiP w Białymstoku.

09.07.2025 r.

Zaliczenie pielęgniarki przeszkolenia po przerwie w wykonywaniu zawodu przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat przez Agatę Panas, ORZOZPiP, Elżbietę Sienkiewicz, Członka Komisji Kształcenia i Doskonalenia Zawodowego, Anetę Łapińską, Naczelną Pielęgniarkę SP ZOZ Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. Jędrzeja Śniadeckiego w Białymstoku.

10.07.2025 r.

Posiedzenie komisji konkursowej na stanowisko Zastępcy Dyrektora ds. Koordynacji Onkologicznej, w którym uczestniczyła Beata Janina Olejnik, Przewodnicząca ORPiP w Białymstoku.

15.07.2025 r.

Posiedzenie Prezydium NRPiP, w którym uczestniczyła Beata Janina Olejnik, Przewodnicząca ORPiP w Białymstoku.

23.07.2025 r.

Spotkanie Zespołu Redakcyjno-Promocyjnego w OIPiP w Białymstoku.

28.07.2025 r.

Posiedzenie komisji konkursowej na stanowiska Pielęgniarki Oddziałowej w Uniwersyteckim Dziecięcym Szpitalu Klinicznym w Białymstoku, której przewodniczyła Michalina Krakowiak, a przedstawicielami ORPiP w Białymstoku były: Małgorzata Siemieniuk, Marzena Szczepura.

28.07.2025 r.

Posiedzenie Rady Społecznej Ośrodka Diagnostyczno-Badawczego Chorób Przenoszonych Drogą Płciową w Białymstoku, w którym uczestniczyła Dorota Rodziewicz, Sekretarz ORPiP.

Opieka terminalna – nasze zadania i obowiązki

„Pielęgniarka i położna powinna dolożyć wszelkich starań, aby zapewnić pacjentowi humanitarną opiekę terminalną oraz godne warunki umierania, z poszanowaniem jego wartości” – tak wskazuje art. 21 Kodeksu Etyki Zawodowej Pielęgniarki i Położnej Rzeczypospolitej Polskiej. Jak należy ten zapis rozumieć, do czego nas zobowiązuje?

Autor: mgr Irena Kuryłowicz, specjalista w dziedzinie pielęgniarstwa opieki długoterminowej,
Zastępca Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej

Jak pisał austriacki psychiatra i psychoterapeuta, jeden z twórców humanizmu psychologicznego, Viktor E. Frankl „Sens życia stale ulega przemianom, lecz nigdy nie przestaje istnieć, a można go odkryć na trzy sposoby: 1. poprzez twórczą pracę i działanie, 2. poprzez doświadczanie czegoś lub kontakt z innym człowiekiem oraz 3. poprzez to, jak znosimy nieuniknione cierpienie. Miłość to jedyna droga, aby w pełni ogarnąć pełnię jestestwa drugiego człowieka”. Wskazuje także, że „Spojrzenie w przyszłość ukazuje nam społeczeństwo, w którym coraz więcej ludzi utrzymywanych jest przy życiu zarówno dzięki aparatom zastępującym żywotne organa, jak też komputerom sprawdzającym co pewien czas, czy jakichś funkcji fizjologicznych nie należy zastąpić przyrządami elektronicznymi. Coraz liczniejsze będą ośrodki posiadające wszystkie informacje o danym pacjencie, gdzie zapalać się będą światła, gdy wyzionie on ducha i wyłącza się automatycznie odpowiednie urządzenia”. Czy to trudna do uwierzenia rzeczywistość? Być może, jednak nie ulega wątpliwości to, że często negujemy fakt, iż śmierć przyjdzie nieuchronnie.

Pielęgniarki i położne nieustannie towarzyszą pacjentowi i jego bliskim w przeróżnych okolicznościach odchodzenia, dokładając wszelkich starań, aby nie było tak trudne. Profesjonalna opieka łagodzi cierpienie, daje poczucie bezpieczeństwa i szacunku, jak też poprawia dobrostan emocjonalny i duchowy pacjenta i jego bliskich.

Kluczowym jest, aby opieka była pełna szacunku, troski i empatii. Powinna opierać się na poszanowaniu godności i wartości pacjenta. Niewątpliwie należy słuchać i usłyszeć pacjenta, respektować jego wolę, przekonania religijne czy kulturowe. Ważne, aby pacjent czuł się bezpieczny, akceptowany i rozumiany w ostatnich chwilach swojego życia. Godne warunki umierania to nie tylko leczenie, lecz także wsparcie psychologiczne i duchowe, zapewniające spokój, intymność, możliwość kontaktu z bliskimi, a często zwykła obecność i delikatny dotyk, który sprawia, że znika uczucie pustki i osamotnienia.

Humanitaryzm i szacunek dla pacjenta to moralny i etyczny obowiązek pielęgniarstwa i położnictwa. Należyte wyko-

nywanie takich obowiązków wymaga od nas nieustannej pracy nad sobą, udziału w szkoleniach, pokładów empatii i cierpliwości oraz umiejętności radzenia sobie z własnymi emocjami. Ważna jest współpraca i wsparcie zespołu, jak też dbanie o siebie zarówno w sferze psychicznej, jak i fizycznej. Jako pielęgniarki i położne musimy umiejętnie akceptować swoje emocje, szczerze rozmawiać z pacjentem i jego bliskimi, ponieważ nasza troska i obecność mają kluczowe znaczenie tak we wspieraniu zdrowia, jak i w chorobie, czy w ostatnim etapie – umieraniu. □

Piśmiennictwo:

1. Kubler-Ross E. Rozmowy o Śmierci i umieraniu. Media Rodzina, Poznań 2021.
2. Kubler-Ross E. Życiodajna Śmierć. Media Rodzina, Poznań, 2021.
3. Frankl V.E. Człowiek w poszukiwaniu sensu, Czarna Owca, Warszawa 2009.

Godne warunki umierania to nie tylko leczenie, lecz także wsparcie psychologiczne i duchowe, zapewniające spokój, intymność, możliwość kontaktu z bliskimi, a często zwykła obecność.

Karmienie piersią – naturalny wybór, profesjonalne wsparcie

Za nami Światowy Tydzień Karmienia Piersią. To doskonała okazja do refleksji nad naszą rolą w procesie wspierania kobiet w podejmowaniu decyzji o karmieniu naturalnym i kontynuowaniu laktacji. Pragniemy Was przekonać, że profesjonalna opieka wymaga od nas nie tylko zaangażowania, ale i systematycznego doskonalenia.

Autor: mgr Agata Płońska, specjalista w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego, pedagog
mgr Justyna Giedroń, CDL specjalista w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, psycholog kliniczny

Światowy Tydzień Karmienia Piersią (1–7 sierpnia) to coroczne wydarzenie, którego głównym celem jest upowszechnianie wiedzy o karmieniu piersią i jego kluczowym znaczeniu dla zdrowia matki i dziecka. Odbywa się w ponad 120 krajach na całym świecie – również w Polsce. W tych dniach szczególnie dużo mówi się o zaletach karmienia naturalnego oraz o potrzebie tworzenia środowiska wspierającego kobietę w podejmowaniu i kontynuowaniu laktacji. Dla nas – pielęgniarek i położnych – to także okazja do refleksji nad naszą rolą w tym procesie oraz do rozmowy o nieustannej potrzebie doskonalenia w zakresie opieki nad matką i dzieckiem.

Karmienie piersią – bezcenny dar natury kontynuowaniu laktacji

Karmienie piersią to coś więcej niż tylko sposób żywienia noworodka czy niemowlęcia. To fundament zdrowego startu w życie, który przynosi korzyści zarówno dzieciom, jak i ich matkom. Mleko kobiece to idealny pokarm – zawiera wszystkie niezbędne składniki odżywcze w odpowiednich proporcjach. Co ważne, jego skład dostosowuje się do zmieniających się potrzeb dziecka – inny jest w pierwszych dniach po porodzie (siara), inny w okresie dojrzałej laktacji.

Korzyści dla dziecka są niepodważalne, m.in.: zmniejsza ryzyko rozwoju alergii, cukrzycy typu 1 czy otyłości, a w dłuższej perspektywie wpływa pozytywnie na rozwój poznawczy i emocjonalny.

Matki również odnoszą szereg korzyści – karmienie piersią sprzyja szybszemu obkurczaniu się macicy po porodzie, zmniejsza ryzyko krwotoków poporodowych, a także chroni przed rakiem piersi i jajnika oraz osteoporozą w późniejszym wieku. To także waż-

ny czynnik wspierający relację matka–dziecko – fizyczna bliskość i kontakt „skóra do skóry” wzmacniają więź i poczucie bezpieczeństwa.

Wsparcie medyków – klucz do sukcesu

Choć karmienie piersią to proces naturalny, nie zawsze jest łatwy ani intuicyjny. Wiele kobiet napotyka na różnorodne trudności – od problemów z techniką przystawiania dziecka, przez wczesne i późne problemy laktacyjne, obawy o ilość pokarmu czy presję otoczenia. W takich sytuacjach kluczową

rolę odgrywa profesjonalne wsparcie – udzielone odpowiednio wcześnie, rzeczowo i empatycznie.

Położne powinny być pierwszymi osobami, do których kobieta zgłasza się po pomoc, tę świadomość powinni mieć także inni medycy. Nasza wiedza, doświadczenie i umiejętność budowania relacji mają ogromne znaczenie dla powodzenia laktacji. Badania pokazują, że kobiety, które otrzymały fachowe wsparcie w pierwszych godzinach i dniach po porodzie, częściej decydują

się na kontynuowanie karmienia piersią przez zalecany okres, czyli co najmniej 6 miesięcy. Dlatego tak ważne jest, byśmy stale aktualizowały swoją wiedzę i umiejętności w zakresie laktacji. Karmienie piersią nie jest tematem statycznym – publikowane są nowe zalecenia, wyniki badań, a praktyka kliniczna nieustannie

się rozwija. Profesjonalna opieka wymaga więc nie tylko zaangażowania, ale i systematycznego doksztalcania.

Bezpłatny kurs dla położnych – krok w dobrym kierunku

Centrum Medyczne Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (CM WUM) przeprowadziło bezpłatny kurs pt. „Edukacja i wsparcie kobiety w okresie laktacji”, który był realizowany na zlecenie Ministerstwa Zdrowia. Szkolenie to stanowi część zadania „Promocja karmienia piersią”, wchodzącego w skład Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025. Głównym celem kursu jest przygotowanie położnych do kompleksowej opieki nad kobietą w okresie laktacji – zarówno w aspekcie medycznym, jak i emocjonalnym, a także wyposażenie uczestniczek w kompetencje niezbędne

do pełnienia funkcji edukatora ds. laktacji.

W kursie uczestniczyły również położne z naszej Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku, które bardzo wysoko oceniły poziom meryto-

ryczny zajęć. Kursantki podkreślały, że program był ciekawy i odpowiadał na realne potrzeby praktyki zawodowej. Zajęcia prowadzone były przez doświadczonych ekspertów – zarówno teoretyków, jak i praktyków – co pozwoliło spojrzeć na temat laktacji z wielu perspektyw. Zdaniem uczestniczek była to nie tylko okazja do zdobycia wiedzy, ale także wymiany doświadczeń i budowania sieci wsparcia między położnymi.

Jedną z prowadzących – Certyfikowany Doradca Laktacyjny (CDL) Justyna Giedroń – podzieliła się swoimi refleksjami na temat tego projektu, opisując ten czas i przedsięwzięcie następująco:

„W 2024 r. dr Bożena Kulesza-Bronczyk, w odpowiedzi CM WUM na prośbę o realizację kursu „Edukacja i wsparcie kobiety w laktacji” w województwie podlaskim, poprosiła mnie o pomoc w organizacji kursów jako wykładowcę i opiekuna zajęć stażowych. Chociaż wiedzieliśmy, że jest to kurs podnoszący kwalifikacje położnych z II na III najwyższy stopień wiedzy poradnictwa laktacyjnego w Polsce, zastanawialiśmy się, czy położne potrzebują tej formy wsparcia w swojej pracy. W odpowiedzi na kurs w ciągu kilku dni zgłosiło się ponad 90 położnych z naszego województwa. Był to bodziec do tego, aby utworzyć plan na realizację trzech edycji kursów w 2024 r. i dwóch edycji w 2025 r., w których łącznie uczestniczyło ponad 150 położnych.

Cóż to były za emocje przekazywać swoją wiedzę zdobywaną latami doświadczeń w pracy w oddziale i w poradni zaburzeń laktacji, gdy grupę osób zainteresowanych tą tematyką stanowią położne aktywnie pracujące zawodowo w różnych oddziałach szpitalnych oraz w gabinetach. Jako położna prowadząca działalność laktacyjną na wizytach domowych i zajmująca się tematyką patologii laktacji, niejednokrotnie wspomagająca pracę położnych POZ, jako wykładowca pragnęłam przekazać wiedzę przede wszystkim praktyczną. Już pierwsza edycja kursu zaskoczyła mnie zaangażowaniem i frekwencją w każdym dniu kursu. To doświadczenie pokazało również, iż położne chcą pogłębiać wiedzę, podnosić kwalifikacje i czerpać od praktyków. W pracy z kobietą i jej rodziną pragną dawać wsparcie medyczne i psychologiczne, umieć przekazać praktyczną wiedzę w opiece nad dzieckiem. Położne są gotowe, aby dalej podnosić rangę swojego zawodu i pracować na zawód zaufania publicznego o wysokim statusie.

Kurs wskazał również inny istotny problem, jakim jest potrzeba praktycznych rad i omawiania problemów dotyczących żywienia i rozwoju dzie-

ka, wsparcia rodziny i metod radzenia sobie z trudną emocjonalnie pracą. Pięć edycji kursu pokazało, jak ogromna jest potrzeba wsparcia położnych w tym zakresie.

Jako przedstawiciel kadry dydaktycznej mogę śmiało powiedzieć, iż kurs podniósł wiedzę merytoryczną, a tematy rozmów na kursie stały się dla mnie podstawą do rozmów z instytucjami o działalności psychologicznej na temat form wsparcia położnych, by mogły długie lata służyć rodzinie”.

Razem tworzymy kulturę karmienia piersią

Wsparcie karmienia piersią to temat, który wymaga nie tylko zaangażowania jednostek, ale i współpracy całego systemu opieki zdrowotnej. To proces, w którym każda z nas ma swoje miejsce i zadanie do wykonania – niezależnie od tego, czy pracujemy w szpitalu, poradni, środowisku czy edukacji. To także przestrzeń, w której mamy realny wpływ na zdrowie przyszłych pokoleń.

Podczas Światowego Tygodnia Karmienia Piersią warto przypomnieć sobie, jak ważna jest nasza rola jako profesjonalistek – nie tylko w promowaniu karmienia piersią, ale przede wszystkim w udzielaniu kompetentnego wsparcia kobietom, które podejmują tę piękną, choć często wymagającą drogę.

Dzielmy się wiedzą. Rozmawiajmy z pacjentkami. Słuchajmy ich obaw i potrzeb. Uczmy się od siebie nawzajem. Korzystajmy z dostępnych szkoleń i nie bójmy się inwestować w swoją edukację, bo każda z nas – pielęgniarka, położna, edukatorka – ma wpływ na to, jak wygląda rzeczywistość kobiet karmiących w Polsce.

Niech Światowy Tydzień Karmienia Piersią będzie inspiracją – do działania, do nauki i do wspólnego budowania kultury karmienia, w której matka otrzymuje nie tylko wiedzę, ale i prawdziwe, życzliwe wsparcie.

Skąd się wzięły stereotypy na temat pielęgniarek?

Spoglądając wstecz, analizując źródła historyczne, dostrzec można podłoże obecnych i nadal powszechnych poglądów na temat pielęgniarek. Dlaczego nadal funkcjonują?

Autor: mgr Zuzanna Jabłońska, członek Komisji Historycznej działającej przy OIPiP w Białymstoku

Pomimo wielkiego postępu w nauce i praktyce ochrony zdrowia oraz głębokich zmian w profesji pielęgniarki, które nastąpiły od momentu rozpoczęcia działalności Florence Nightingale, na pozycję pielęgniarstwa i sposób postrzegania tego zawodu przez społeczeństwo wpływ mają liczne stereotypy. Ich korzenie tkwią jeszcze w czasach, gdy nie istniało pojęcie „pielęgniarka”, a osoby sprawujące opiekę nad chorymi nie stanowiły grupy zawodowej. Aby dokładniej przyjrzeć się temu zjawisku, należałoby cofnąć się wiele lat wstecz – nawet do okresu przed naszą erą.

Pielęgniarka – kobieta

Opieką nad biednymi, bezdomnymi i cierpiącymi od wieków zajmowały się głównie kobiety. Zachowane legendy ludów pierwotnych wspominają o istnieniu tzw. „wiedźm” czy „bab”, nazywanych też „mądrymi” i „znającymi się”. Pomocą chorym w starożytnej Grecji zajmowały się kapłanki. W literaturze wczesnochrześcijańskiej pojawiają się zaś pierwsze wzmianki o ujednoliceniu strojów niewiast sprawujących funkcje opiekuńczo-pielęgnacyjne. To wszystko pokazuje załazki kształtowania się pewnej zbiorowości, w której zaczynają obowiązywać określone zasady, a podstawę tej grupy stanowią właśnie kobiety. Współcześnie pielęgnacja wciąż najczęściej wiązana jest z kobiecością. Choć zawód ten obecnie wykonują również mężczyźni, wiele wieków opiekuńczej pracy kobiet ugruntowało w świadomości społecznej sfeminizowany obraz tej profesji.

Pielęgniarka – anioł miłosierdzia

W późniejszych latach opieka nad potrzebującymi sprawowana była przede wszystkim przez siostry zakonne z różnych zgromadzeń. Miała ona charakter charytatywnej posługi i wynikała

przede wszystkim z założenia, że pomoc choremu to chrześcijańska powinność. Najwyższą cnotą była miłosierna troska, a zakonnice – ukształtowane przez kanon tych wartości – symbolizowały czystość moralną, religijność, poświęcenie, bezinteresowność, konsekwencję oraz powszechnie uświęcone i bezwarunkowe oddanie sprawie i ludziom. To właśnie w tym okresie upatrywać można źródła funkcjonującego wciąż utożsamiania zawodu pielęgniarki z powołaniem i służbą, jak również genezy popularnego zwrotu „siostry”. Stąd prawdopodobnie pochodzi też przekonanie o braku potrzeby finansowania pielęgniarek, gdyż samo wypełnianie „misji” miałoby stanowić wystarczające wynagrodzenie ich pracy.

Pielęgniarka – panna bez wykształcenia

Zakonnice oraz członkinie różnych zgromadzeń i stowarzyszeń szkolone były do sprawowania swojej posługi przy potrzebujących. Z biegiem lat zamknięto jednak wiele szpitali, a zakony likwidowano. Do opieki nad pacjentami zaczęto rekrutować wówczas kobiety niewykształcone, z najniższych warstw społecznych czy też prostytutki, nie przygotowując ich wcześniej do zajmowania się chorymi. W XIX wieku nastąpił przełom w rozwoju pielęgniarstwa świeckiego zaczęto realizować na poształcenie zaczęto realizować na poziomie wyższym. Powstała też Międzynarodowa Rada Pielęgniarek.

W czasie wojen oraz w okresie powojennym istniała możliwość uzyskania prawa wykonywania zawodu w skróconym czasie, po uproszczonym egzaminie, praktyce, kursie czy szkole pomaturalnej. Taki stan prawdopodobnie pamiętają jeszcze niektóre pokolenia, co sprzyja rozpowszechnianiu przykrego stereotypu. Współcześnie edukacja pielęgniarek odbywa się już wyłącznie na poziomie akademickim. Absolwenci mogą uzyskiwać tytuły specjalistów różnych dziedzin pielęgniarstwa, jak również posiadają obowiązek ciągłego podnoszenia swoich umiejętności. Mimo to wciąż zdają się zderzać z odbiorem swojego zawodu podobnym do tego, z którym mierzyła się sama Florence.

Pielęgniarka – posługaczka do wszystkiego

Pomimo wielu przemian, którym uległa sytuacja osób zajmujących się tym fachem na przestrzeni lat, na początku XX wieku dominował wizerunek

pielęgniarek jako pracownic we wszystkim zależnych od lekarzy, cierpliwie wykonujących ich polecenia i wiernych wzniosłym ideałom. Korespondowało to z obrazem kobiety podległej mężczyźnie, wypełniającej jego żądania, uległej oraz niesprzeciwiającej się narzuconym wzorcom społecznym. W związku z tym uważano, że pielęgniarki nie muszą podejmować ważnych decyzji dotyczących losów pacjentów, ponieważ wszelkie kluczowe funkcje spoczywają na barkach lekarzy-mężczyzn, zaś zadanie kobiet polega na pokornym podporządkowaniu się wydanym instrukcjom. Dziś pielęgniarstwo ma status dziedziny naukowej i jest profesją samodzielną, regulowaną przez ustawę o zawodach pielęgniarki i położnej. Zmiany te były możliwe m.in. dzięki ogromnemu zrywowi zawodowemu po transformacji ustrojowej w roku 1989, jak również postępującej kobiecej emancypacji. Niestety, przekonanie o pomocniczej roli pielęgniarek oraz byciu „personalem drugiej kategorii” wciąż pokutuje.

Pielęgniarka – bohaterka

Lata 30. i 40. XX wieku, a więc obejmujące okres II wojny światowej, ugruntowały obraz pielęgniarek jako niezłomnych, heroicznych bohaterów. Podkreślano ich odwagę w niesieniu pomocy poszkodowanym i walce z trudami wojennej codzienności. W mediach także przedstawiano ich zdecydowanie, pewność siebie, rozsądek, samodzielność, zaradność oraz praktyczne umiejętności. Działalność pielęgniarek podczas okupacji niemieckiej traktowano jako wyraz niezwyklego humanitaryzmu, poświęcenia i patriotyzmu. Były w getcie, w konspiracji, były łączniczkami, a nawet w obozach koncentracyjnych organizowały prowizoryczne szpitale. Pielęgniarki włączane były do służby wojskowej pod znakiem Polskiego Czerwonego Krzyża. Podczas wojny zginęło ok. 30% z nich. Obecnie również można spotkać się z opinią o bohaterskości pielęgniarek, lecz już w perspektywie całkowicie innej rzeczywistości. Często oczekuje się od nich bycia uosobieniem wszelkich cnót, wzniosłych wartości moralnych, nieomyślności, czy też przesadnie wyidealizowanych cech charakteru. Tego typu gloryfikacja zawodu nie wpływa korzystnie na jego ogólną ocenę społeczną.

Pielęgniarka – opiekuńcza matka

W kolejnych latach postrzeganie pielęgniarek stało się odbiciem panującego wówczas kanonu macierzyństwa. Dostrzegano w nich bowiem uosobienie matczynych wartości, a więc m.in. współczucie, bezwarunkową troskę, mą-

drość, duchową wzniosłość, emocjonalne ciepło, uważność, intencjonalność, dobroć, opiekuńczość, dyspozycyjność, pewność, ochranianie, podtrzymanie więzi, nastawienie na rozwój oraz zachowanie dobrostanu. Pomijane były ich kompetencje intelektualne, profesjonalizm czy kwalifikacje zawodowe. Zainteresowanie pielęgniarek miało być zawsze skupione na pacjencie – aby być przy nim i dla niego. Myśłami oraz uczuciami miały one też ogarniać lekarzy, by spieszyć im z natychmiastową pomocą i wsparciem. Wykroczenie poza te ramy kojarzyło się z wyzwoleniem, zerwaniem z utartymi normami, a nawet porzuceniem swoich naturalnych funkcji. Przyczyniło się to do ustabilizowania stereotypu kobiety, w tym również pielęgniarki, jako strażniczki domowego ogniska, czulej matki i żony, której najważniejszym celem powinna być służba rodzinie oraz rozwijanie postawy patriotycznej u podopiecznych. Od takiego wizerunku próbują się one uwolnić do dziś.

Pielęgniarka – obiekt seksualny

Obraz troskliwej matki zastąpił w mediach inny wizerunek pielęgniarki – można było zauważyć tendencję do przedstawiania jej wizerunku nacechowanego seksualnie. Uwagę nakierowywano na ich atrakcyjny wygląd fizyczny, zaś rolę ograniczano do uwodzenia pacjentów i lekarzy oraz bycia obiektem fantazji. Postępowanie to spowodowało fetyszyzację i powszechność kojarzenia pielęgniarskiej opieki ze świadczeniem usług seksualnych. W swojej pracy pielęgniarka ma częsty i bliski kontakt z chorym, a ciągle przebywanie z podopiecznym i wykonywanie czynności

Wizerunek pielęgniarki to zjawisko ulegające nieustannej modyfikacji. Jest on przedmiotem zainteresowania wielu badaczy i tematem licznych prac naukowych, m.in. ze względu na mnogość oraz częstość zmian poglądów wobec tej grupy zawodowej. Duży wpływ na obraz pielęgniarek, oprócz takich czynników, jak przemiany ustrojowe czy sytuacja panująca w kraju i na świecie, mają środki masowego przekazu ze względu na ich ogromną siłę oddziaływania na poglądy społeczne. Na podstawie analizy tych opinii można wyodrębnić kilka głównych stereotypów dotyczących przedstawicielki tej profesji, a w połączeniu z kontekstem historycznym również zło kalizować ich źródła. Świadomość źródeł panujących przekonań, a także ich aktualności bądź jej braku, ma kluczowe znaczenie w kształtowaniu prestiżu zawodu w przyszłości.

pielęgniacyjnych powodują utworzenie między nimi charakterystycznej relacji. Nierzadko prowadzi to do traktowania pielęgniarki jako bliskiej osoby i przekraczania granic przez pacjentów, np. w postaci nieprzyzwoitych komentarzy czy fizycznego molestowania. Wciąż niestety obecny w mediach wspomniany wizerunek sprzyja występowaniu tego typu zachowań.

Pielęgniarka – karierowiczka

Od lat 80. XX wieku w przestrzeni publicznej funkcjonowała wizja pielęgniarki-karierowiczki, czyli osoby o błyskotliwej inteligencji, postępowym myśleniu, samostereowności, dużym profesjonalizmie oraz empatii. Stanowiła ona manifest pożegnania się z pielęgniarstwem jako dziedziną podporządkowaną mężczyznom i lekarzom oraz oznakę zastąpienia jej modelem kooperacji obu grup opartym na tych samych prawach. Miało to związek z mocno ugruntowanym w tamtym czasie nurtem feministycznym, tzw. drugą falą feminizmu. Kobiet nie definiowano już w korelacji z mężczyznami, ale charakteryzowano je ze względu na ich wartość, cechy osobiste i wynikające z tego możliwości rozwoju. Aktualnie obraz pielęgniarki pnącej się po szczeblach kariery, choć nie zawsze odbierany pozytywnie, jest symbolem ciągłej walki o równe traktowanie kobiet w obszarze nauk medycznych oraz przejawem troski o podnoszenie standardów opieki. □

Piśmiennictwo:

1. Pucko Z. Wybrane motywy pielęgniarki w literaturze. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2016: 7–15.
2. Trześniewska-Nowak A. Siostra miłosierdzia contra niebezpieczna morderczyni. Motyw pielęgniarki w thrillerach medycznych. [w:] Filologia Polska. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego. Zielona Góra 2021 (7): 335–348.
3. Kluczyńska U.: Stereotypy i oczekiwania wobec mężczyzny wykonujących zawód pielęgniarza. [w:] Konteksty feministyczne. Gender w życiu społecznym i kulturze. Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2014: 179–189.
4. Chmielewska E. A., Krupienicz A. Zachowania seksualne pielęgniarek. Seksuologia Polska 2015; 13(1): 8–13.
5. Kojder E., Zarzycka D.: Wizerunek zawodowy pielęgniarki i jego determinanty. Pielęgniarstwo XXI wieku 2014; 2(47): 47–52.

Gratulacje, wzruszenia i historia – wspólny wyjazd do Warszawy

Opowiemy Wam o spotkaniu w Muzeum Pielęgniarstwa i Położnictwa, które uświadomiło nam, dlaczego trzeba pamiętać o tych, którzy tworzyli nasz zawód.

Autor: dr Jolanta Kraśnicka, Przewodnicząca Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego

Dnia 29 czerwca 2025 r. grupa pielęgniarek z Białegostoku – przedstawicielki Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku – Beata Janina Olejnik (Przewodnicząca) i Dorota Rodziewicz (Sekretarz), przedstawicielki Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego: Jolanta Kraśnicka (Przewodnicząca), Urszula Chrzanowska i Anna Kulikowska, a także studenci i opiekunowie Studenckiego Koła PTP przy Wyższej Szkole Medycznej, wyruszyli wspólnie do Warszawy. Powód był wyjątkowy – chcieliśmy osobiście pogratulować mgr Krystynie Wolskiej-Lipiec przyznania Medalu Florence Nightingale, najważniejszego wyróżnienia dla pielęgniarek. Pani Krystyna została nim uhonorowana jako 104. Polka. To wielkie święto nie tylko dla niej, ale i dla całego naszego środowiska.

Trudno streścić w kilku zdaniach...

drogę zawodową i dorobek Krystyny Wolskiej-Lipiec. To osoba o niezwykłej wrażliwości, szerokiej wiedzy i niepodważalnym autorytecie, która przez całe życie łączyła naukę z praktyką, etykę z historią, pokolenia z tradycją. Jej działalność miała ogromny wpływ na to, jak dziś postrzegamy zawód pielęgniarki i jak dbamy o jego dziedzictwo.

Wieloletnia przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego, twórczyni i kustoszka Centralnego Archiwum Pielęgniarstwa Polskiego im. Barbary Purtak, inicjatorka Wirtualnego Muzeum Pielęgniarstwa Polskiego oraz stacjonarnego Muzeum Pielęgniarstwa i Położnictwa. Organizatorka ogólnopolskich spotkań naukowych, konferencji historycznych, wystaw i publikacji. Niezmordowana dokumentalistka, która przez lata gromadziła świadectwa, pamiątki i wspomnienia polskich pielęgniarek – często tych zapomnianych, cichych bohaterów swoich czasów.

od lewej: dr Dariusz Mazurkiewicz, mgr Alicja Łapińska, dr Mirosława Dziekońska, dr Cecylia Dolińska, mgr Dorota Rodziewicz, dr Beata Janina Olejnik - Przewodnicząca Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku, mgr Anna Kulikowska, mgr Krystyna Wolska-Lipiec, dr Jolanta Kraśnicka, dr Urszula Chrzanowska

Ale Krystyna Wolska-Lipiec to nie tylko instytucje i tytuły – to przede wszystkim człowiek, który swoją postawą i relacjami potrafi zjednać ludzi, obudzić w nich dumę z przynależności do zawodu i zaszczyć chęć poznawania jego historii. Jej serdeczność, empatia i wyjątkowy dar opowiadania sprawiają, że historia ożywa – staje się bliska, ważna i inspirująca.

Nasza wizyta miała też drugi, równie ważny cel...

odwiedziliśmy Muzeum Historii Pielęgniarstwa Polskiego, które Pani Krystyna współtworzyła i którym się opiekuje. I to właśnie ona była naszą przewodniczką – z pasją i niezwykłym ciepłem opowiadała o eksponatach, hi-

storiach i ludziach, którzy tworzyli polskie pielęgniarstwo. Dzięki niej muzeum to coś więcej niż wystawa – to prawdziwa opowieść o wartościach, służbie i tożsamości zawodowej.

Na niezwykłą wycieczkę...

po Warszawie śladami Hanny Chrzanowskiej zabrała nas Krystyna Wolska-Lipiec i Grażyna Gierczak. Dotarliśmy także do miejsc związanych z początkiem i rozwojem pielęgniarstwa w stolicy. Spacer był nie tylko lekcją historii, ale także okazją do wspólnego przeżywania i odkrywania duchowego dziedzictwa naszego zawodu w przestrzeni miasta. Każdy przystanek – szpital polowy, kościół, dawna szkoła pielęgniarska – niósł ze sobą historię ludzi,

wartości i poświęcenia. To był dzień pełen wzruszeń, dumy i wspólnoty. Cieszymy się, że mogliśmy być tam razem – jako zespół, który łączy doświadczenie, pasję i szacunek dla przeszłości. Tego typu spotkania przypominają nam, dla czego nasz zawód jest tak wyjątkowy i jak ważne jest, by pamiętać o tych, którzy go budowali.

Gdy środowisko pielęgniarstwa mierzy się z wieloma wyzwaniami...

osoby takie jak Krystyna Wolska-Lipiec przypominają, że siła naszego zawodu leży w tożsamości, tradycji i wspólnocie. Medal Florence Nightingale to symboliczny wyraz uznania – nie tylko dla niej, ale i dla całego środowiska, które dzięki takim postaciom może patrzeć z dumą w przeszłość i z nadzieją w przyszłość.

Dziękujemy dr Cecylii Dolińskiej, opiekunce Studenckiego Koła PTP, Bartoszowi Kielczewskiemu, przewodniczącemu koła, oraz dr Dariuszowi Mazurkiewiczowi, kierownikowi Zakładu Pielęgniarstwa za pomysł i organizację tego wyjątkowego wyjazdu. Z Warszawy wróciliśmy bogatsi – o wiedzę, emocje i wspólne przeżycia.

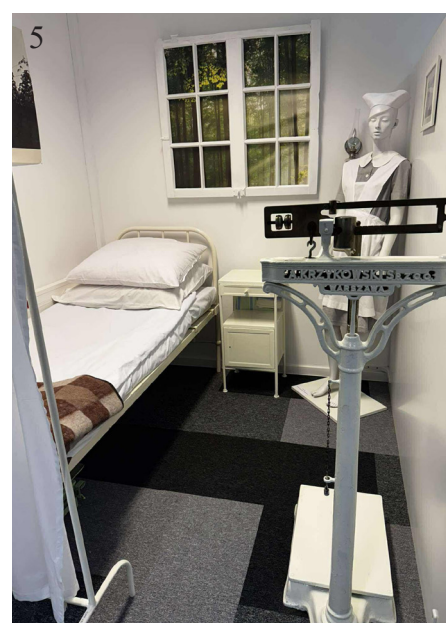
Pani Krystyno – gratulujemy i dziękujemy!

od lewej:
mgr Alicja Łapińska, dr Urszula Chrzanowska, dr Cecylia Dolińska, dr Jolanta Kraśnicka,
dr Mirosława Dziekońska, mgr Michalina Krakowiak, mgr Dorota Rodziewicz

od lewej: mgr Dorota Rodziewicz, dr Dariusz Mazurkiewicz, mgr Krystyna Wolska-Lipiec, dr Cecylia Dolińska

Fotografie 1-5 - zasoby Muzeum Pielęgniarstwa i Położnictwa, pozostałe Archiwum OiPiP w Białymstoku.

ROK ZAŁOŻENIA 1991

